

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**SELECTA=||RVM DECLAMATIONVM || Philippi Melanthonis,
quas con=||scripsit, & partim ipse in schola
Vui=||tebergensi recitavit, partim alijs recitandas
exhibuit.|| TOMVS ... ||**

Melanchthon, Philipp

1559

VD16 M 3567

Oratio de gradibus in Theologia, seu Euangelij Doctoribus promouendis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-34734

ORATIO DE GRADIBVS IN
Theologia, Habita à Doctore Iona in pro-
motione trium Doctorum, Anno
M. D. XXXIII. Die Iu-
nij XVIII.

NON opinor in hoc lauda-
tissimo coetu quenquam a
deo imperitum esse commu-
nium officiorum uita, ut
consilium nostrum in pro-
mouendis Doctoribus Euā-
gelij reprehendat, præser-
tim cū uiderit in hoc confesso Illustrissimum
Principem nostrum, Saxonie Ducem, Electorem,
ceterosq; Principes, & uiros sapientissimos, qui
cum sua presentia testentur se consilium nostrum
probare, nemo poterit sine summa impudentia, su-
um iudicium istorum authoritati anteferre. Quī
cū ita ament Christum, ut propter Euangelij
studium, de dignitate, fortunis ac uita periclitentur,
non erant hæc spectacula probaturi, si existi-
marent ea indigna esse Christianis. Itaq; cū
tueri nos summorum atq; optimorum authori-
tate possimus, non ualde nobis fanaticorum ho-
minum reprehensio pertimescenda est. Sed quo-

Saxonie Elec-
tor religionis
& studiorum
amans.

Promotionum
ratio & utili-
tas.

niam in hoc loco dicendum est aliquid, pauca de hoc ipso gradu disputabimus. Diu iam non quidem planè omisimus hunc promouendi morem, sed non sepe usurpauimus. Nam & nos, quia ita sentimus, titulum Doctoris in professione difficillima, non temerè cōmunicandum esse multis. Nam hic titulus testimonium est publicum doctrinae ac pietatis, quo nullo modo armandi sunt indocti ac improbi. Nihil enim perniciosius est Rebuspub. quàm inscitia & malitia, cum accessit authoritas. Itaq; annis iam aliquot praecipuè in tanto Ecclesiarum periculo, paucis admodum hic honos decretus est, idemq; in posterum seruabimus, ut nemini, nisi cuius ingenium, doctrinam, & mores longo usuperpeximus, hunc titulum impertiamur. Neq; quicquam fecimus alienum hoc nostro iudicio, nunc in his promouendis, quorum doctrina, pietas, & in omni officij genere diligentia & moderatio, nobis omnibus nota est. Itaq; et Illustriss. Princeps noster, Dux Saxoniae, Elector, duxit esse è Repub. ut hoc gradu ornarentur, et nos libenter authoritati Illustriss. Principis paruimus, cum ingenia, mores, doctrinamq; eorum in magna uarietate temporum ac periculorum cognouerimus. Etenim cum hos gradus initio constitutos esse arbitraremur,

mur,

mur, ne temerè admitterentur ad Ecclesias docen-
das ulli sine publico testimonio doctorum, ac bono-
rum uirorum, nos quoq; hoc consilio retinemus
morem, & ut inexploratos arceamus à nostris
Ecclesijs, quantum fieri potest, & ut hi qui uocan-
tur ad docendi munus, habeant quoddam, & uo-
cationis, et doctrine suae publicum testimonium.
Quando autem unquam fuit ullum in Ecclesia tē-
pus, cum haec diligentia seuerius requirēda fuit,
quàm hoc seculo? n quo postquam lucescere E-
uangelium cœpit, diabolus odio Christi passim eti-
am impia dogmata spargit, & magna ex parte
serunt huiusmodi perniciosas opiniones indocti
ac neophyti, qui nullos audierunt peritos rerum
spiritualium, nullum habuerunt usum Theologi-
carum disputationum, nunquam deliberationibus
ullis grauioribus de tantis rebus interfuerunt, de-
niq; qui repente sunt Cadmæi fratres, quos subi-
to armatos terra edidit, doctores existunt sine
magistris, sine usu, sine experientia, deniq; nihil
asserunt ad ministerium, quod in terris & sum-
mum & periculosissimum est, nisi inscitiam cum
arrogantia, atq; impudentia coniunctam. Huius-
modi sunt, qui passim gignunt noua dogmata, ac
multos nominare possem. At Paulus iubet explo-
rare eos, qui ad docendas Ecclesias uocantur, &

Promotiones
uocationis sunt
testimonia.

Veluti cadmæi
fratres multa
Theologi.

Timotheum nobis prædicat, non solum quod nutritus sit studio sacrarum literarum inde usq; à teneris, sed etiam quod comes interfuerit Apostolorum certaminibus, pericalis, disputationibus, deliberationibus. Hunc usum non minus requirendum censeo, quàm ingenium, & doctrinam. Etenim si in alijs leuioribus artibus doctrina, sine usu atq; experientia non satis certa, ac firma est, quanto magis id accidit in hoc genere doctrine, quod sine maximis certaminibus nullo modo potest intelligi. Quemadmodum & Paulus fatetur se nondum assecutum esse, sed summa animi contentione eniti, ut assequatur, sed tamen uidere se scopum, quo cursus dirigendus est. Porro hi gradus in scholis bene institutis, non solum hoc boni habent, quod explorant eos qui uocantur ad docendum Euangelium, sed etiam quod hoc testimonium tantum illis tribui debeat, qui annis aliquot audiuerunt alios peritiores, qui uiderunt quid alij de magnis ac dubijs rebus iudicauerint.

Vnctio docet. Nam quod citant ex Ioanne, unctio docet, profecto illa unctio non contingit sine doctrina, & sine maximis certaminibus. Est enim unctio, cum in dubijs atque asperis rebus, uelut oleo recreat, & reficit imbutas mentes diuinus spiritus. Si quis putat su-

et subito sine doctrina & usu Theologum un-
 ctione effici, sicut aiunt Hesiodum cum pastor es- Non ut Hesio-
 dus poeta, ita
 fit theologus.
 set accepto calamo, à Musis Poëtam factum esse,
 longè fallitur, nec quid sit unctio perspicit, quæ
 primum sine uerbi cognitione nulla esse potest.
 Deinde etiamsi degustatum est uerbum, unctio
 non subito detergit animis omnes maculas. Plato Plato,
 inquit: satis beatum sibi uideri, cui tandem in se-
 neclute contigerit, ut sapientum, uerasq; opinio-
 nes assequatur. Id ille uir summus, ac sapientissi-
 mus de ijs rebus, quas ratio deprehendere, & per-
 uestigare potest, dixit. Quanto uerius id de spiri-
 tualibus rebus affirmari potest, quæ profecto non
 possunt uere aspici, nisi in ipsa dimicatione, atq;
 experientia. Quo magis hoc seculum odio di- Huius seculi
 perueritas in
 iudicando.
 gnum est, quod nunc nemo non sumit sibi iudici-
 um de rebus obscuris, ac spiritualibus, una aliqua
 lectione audita, aut lecta una aliqua pagella. Pau-
 lus gratulatur sibi, quod quamuis procul, scopum
 tamen uidebat, ita nos hoc demus operam, scopum
 & requiramus, et in hunc intenti oculos ac men-
 tem desigamus.

Et tamen meminerimus procul nos ab illa me-
 ta ad quam tendendum est, abesse: et oremus Chri-
 stum, ut ipse nos docere pergat, quemadmo-
 dum est pollicitus, libenter audiamus quid
 alij exerci-

alij exercitati iudicent, quid probent, libenter,
 & placide inter nos conferamus de Euangelio,
 & gratulari nobis Dei beneficium, nos quoq; in
 hac schola merito debemus, in qua, ut nihil aliud
 dicam, ille Euangelij scopus diligenter explica-
 tur & ostenditur, nec deest facultas discendi bo-
 nis. Christus gubernet studia nostra, & ad Euan-
 gelij gloriam, & ad nostram, & omnium homi-
 num salutem. Cum hæc bona insint in promotio-

*Aditus ad peri-
 cula promotio-
 nis.*

ne, præsertim in hac schola, nemo sanus, ut spero,
 consilium nostrum in his promouendis reprehen-
 det. Et intelligunt illi ipsi, quibus hic honos de-
 cernitur, hunc esse aditum non ad opes, ad glori-
 am, ad uoluptates, sed ad maximas ærumnas, ad
 miserrimas curas, ad pericula omnis generis.

*Actus huius fa-
 bulæ quàm dif-
 similes.*

Nunquam enim ullo tempore aut plus in Ecclesia
 periculi fuit, aut maiori in odio fuerunt Euan-
 gelij doctores, quàm modo. Itaque perhorresco to-
 to corpore, cum intuens in hanc scenam, animo
 perspicio, quàm habeat hæc fabula dissimiles reli-
 quos actus, huius, ut ita dicam, procerij. Sed cum
 sciant Deum præcipue requirere hunc cultum do-
 cendi Euangelij, neque aliud deo gratius sacrifi-
 cium præstari posse, postquam autoritate superi-
 orum ad hoc munus delecti sint, pro sua erga De-
 um pietate, susceptum onus constanter præstare
 decre-

decreuerunt, intuentes in exempla Christi, Prophetarum, & Apostolorum, qui nullis odijs, nulla seuitia à docendo Euangelio deterriti sunt. Oremus igitur Christum, ut gubernet eorum mentes, ac studia, eosq; iuuet, ut feliciter conseruare, illustrare, propagare Euangelium possint. Illud etiam meminerimus nostri officij esse, ut pro uirili leniamus has ærumnas nostra gratitudine, quia maximis eorum beneficijs fruimur. ^{Pietas Principis.} Quæ quidem in re præcipuè laudanda est Illustrissimi nostri Principis pietas, qui cū alij reges, ac principes aduersus Euangelij doctores infinitam crudelitatem summo scelere exerceant, ipse & aduersus Tyrannos magno cum periculo tegit ac defendit, & domi summa cum beneuolentia, officij omni genere cumulat: De qua re, & si ad gratitudinem nostram hæc commemoratio pertinebat, tamen propter eius præsentiam uerecundius dicendum est. Sed hoc non erat prætermittendum, quod non tam ad ipsum, quàm ad alios admonendos pertinet, ut sciant Deum & uindicem futurum huius crudelitatis, & cumulatè remuneraturum bonos, qui tegunt ac defendunt Euangelij doctores. Sic enim inquit Christus, Amen dico uobis, si quis dederit tantum aquæ potum uni ex minimis horum, in nomine discipuli, non perdet

46 DE GRADIBVS IN THEO.

perdet mercedem suam. Et in Psalmo scriptum est. Beatus qui intelligit super egenum et pauperem, in die mala liberabit eum Dominus. In his sententijs ostendit Deus, quanti faciat beneficia collocata in Euangelij doctores: ac uicissim significat tyrannos daturus esse poenas suae crudelitatis. Ac me quidem interdum cogitantem et de Principis, et de uestro, totiusque Reipub. periculo, ualde consolantur haec sententiae, et in spem erigunt, ut confidam fore, ut Deus clementer defendat Principem, ac totam Rempub. Et si uolumus esse pii, si uolumus esse Christiani, fidem his promissionibus diuinis, et hoc beneficentiae genere exerceamus, et hac erecti fide, bene prece-

mur et Principi, et uniuersae Reipublicae.

Dixi.

ORATIO